

KOILLIS-LAPIN
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON
VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN
VUONNA 2024

A. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

1. VALVONTASUUNNITELMAN TOIMIALAT

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan sisältyivät kunnalle kuuluvista ympäristöterveydenhuollon toimialoista elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkalain sekä lääkelain (nikotiinivalmisteet) valvonta ja eläinten terveydenhuollon ja hyvinvoinnin valvonta.

2. ERITYISTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Valmiussuunnitelman erityis- ja häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten koko yhteistoiminta-alueen osalta on päivitetty ja hyväksytty ympäristöterveyslautakunnassa 20.6.2019 § 38. Päivitys oli tarkoitus tehdä vuoden 2024 aikana, mutta siirrettiin vuodelle 2025.

3. TOIMIALAKOHTAISTEN VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Toimialoittain on laadittu seuraavat valvontasuunnitelmat:

B 1. Terveydensuojelulain valvontasuunnitelman toteutuminen

B 2. Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelman toteutuminen

B 3. Tupakkalain sekä lääkelain (nikotiinivalmisteet) valvontasuunnitelman toteutuminen

4. KOULUTUS

5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VOIMAVARAT

6. VALVONNAN MAKSULLISUUS

B. TOIMIALAKOHTAISTEN VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN**B 1. TERVEYDENSUOJELU****1.1 TARKASTUSTEN MÄÄRÄN TOTEUTUMINEN**

TERVEYDENSUOJELULAIN KOHTEET (ilmoituksen- tai luvanvaraiset kohteet)	riski- luokka	tarkas- tusti- heys/v/k ohde	kohde lkm.	tarkastukset yhteensä lukumäärä/v (keskimäärin)	toteutuneet tar- kastukset v. 2024
TALOUSVETTÄ TOIMITTAVAN LAITOKSEN VEDENJAKELUALUE					
EU-raportoitava vedenjakelualue (veden toimitus vähintään 1000 m ³ /d tai vähintään 5000 käyttäjää)	3	1	1	1	1
Muut vedenjakelualueet (veden toimitus 10–999 m ³ /d tai 50– 4999 käyttäjää), muu asetuksen 1352/2015 mukainen kohde)	3	1 (0,5*)	18	18	18
Pienet vedenjakelualueet (vedentoi- mitus <10 m ³ /d tai alle 50 käyttäjää)	2	0,5 (0,3*)	9	4 (–6)	4
VEDEN TOIMITTAMINEN TALOUSVETTÄ TOIMITTAVALLE LAITOKSELLE					
Tukkulaitos (talousvettä toimittavalle laitokselle vettä toimittava toimin- nanharjoittaja)	3	1	0		
LASTEN JA NUORTEN KOKOONTUMISEEN LIITTYVÄ TOIMINNAN JÄRJESTÄMIS- PAIKKA					
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskuk- set, lasten iltapäiväkerhot, lasten si- säleikkihuoneet	2–1	0,25	7	1–2	2
ESI- TAI PERUSOPETUSTA, AMMATILLISTA KOULUTUSTA, LUKIO-OPETUSTA JA KORKEAKOULUTUSTA JÄRJESTÄVÄ OPPILAITOS					
Esiopetus, peruskoulu, lukio, am- mattioppilaitos, muut koulut ja oppi- laitokset, korkeakoulu ja muu aikuis- koulutus	2	0,3	14	5–8	9
MAJOITUSTOIMINTAAN TARKOITETTU TILA					
hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	2–1	0,2	47	4–6	14
SOLARIUMPALVELU, IHOA RIKKOVA TOIMINTA JA ERITYISTÄ HYGIENIAA EDELLYT- TÄVÄ KAUNEUSHOITOLA					
Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2–1	0,25	5	0–1	1

Solarium	2	0,2	1	0	0
PÄIVÄKODIT JA RYHMÄPERHEPÄIVÄKODIT SIIHEN VARATUISSA TILOISSA					
Lasten päiväkodit ja vastaavat	2	0,3	7	2	2
Lastenkodit/lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	2	0,3	0	0	0
JATKUVA HOITO ANTAVAT SOSIAALIHUOLLON TOIMINTAYKSIKÖT					
Tehostetun palveluasumisen yksiköt tai laitoshoidon antavat sosiaalihoollon yksiköt (vanhainkodit, tehostetun palveluasumisen yksiköt, kehitysvammalaitokset ja -yksiköt, muut yksiköt)	2	0,3	12	6 (9)	6
LIIKUNTA JA VIRKISTYSTOIMINTA					
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä ja pienet yleiset uimarannat	2	1	6	6	6
Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	3	1	2	2	2
Yleiset saunat	2	0,5	1	0	0
Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	1	0,2	8	2 (0–4)	2

yht. 51–58

67

Suunnitelluista tarkastuksista toteutui määrällisesti 100 %. Majoitustoiminnan tiloja tarkastettiin arvioitua enemmän.

1.2 NÄYTTEET JA TUTKIMUKSET

Terveydensuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät osin tarkasti tarvittavat näytemäärät ja näytteistä tehtävät analyysit. Erityisesti talous- ja uimavesien valvonta keskittyy pääosin näytteiden tutkimuksiin ja tutkimustulosten perusteella tehtäviin toimenpiteisiin.

1.2.1 Talousvesinäytteet

Viranomaisvalvonnan talousvesinäytteitä tutkittiin valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Lisäksi seurattiin vedenlaatua lisänäytteenotoilla ja yhdessä häiriötilanteessa. Talousvesinäytteitä tutkittiin yhteensä 115 kpl. Valvontasuunnitelmassa tutkimusmäärä oli arvioitu 63 kpl. Lisäksi näytteitä otettiin 6 kpl elintarvikehuoneistoista ja kohteista, joiden talousveden käyttö on osana julkista tai kaupallista toimintaa. Näillä kohteilla on oma kaivo.

1.2.2 Uima-allasvesinäytteet ja puhtausnäytteet

Uima-allasvesinäytteitä tutkittiin 46 kpl. valvontasuunnitelman arvio oli 58 kpl, yhden valvontatutkimussuunnitelman muutos vähensi näytemäärää. Puhtausnäytteitä tutkittiin 40 kpl (suunnitelman arvio 40 kpl).

1.2.3 Uimarantavesinäytteet

Uimarantavesinäytteitä tutkittiin 13 kpl (suunnitelman arvio 13 kpl).

1.2.5 Laboratoriot

Talous- ja uimavesinäytteet on tutkittu Eurofins Ahma Oy:n Rovaniemen laboratoriossa. Puhtausnäytteitä on tutkittu ScanLab Oy:ssa.

1.3 TERVEYDENSUOJELUN PAINOPISTEET VUODELLE 2024

Terveydensuojelun painopisteet olivat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Tarkastuksilla toimijoiden omavalvontaa tarkastetaan ja ohjataan ja edistetään. Yhteistyö eri viranomaisten kesken sekä ohjaus ja neuvonta kuuluu jokapäiväiseen perustyöhön.

Talousvesien osalta (WSP) vesilaitosten riskien hallitsemiseksi ja häiriötilannesuunnitelman laatimiseksi jatkui. Osa riskinarvioinneista on hyväksytty ja menettelyjä jatketaan.

VATI sovelluksen eli ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmän kohteiden päivittämistä jatkettiin. Toiminnanharjoittajien omavalvontaa tuettiin tarkastuksilla.

B 2. ELINTARVIKEVALVONTA

2.1 VALVONTAKOhteitten tarkastusten määrä ja tarkastuksiin käytetty aika

SUUNNITELMALLINEN VALVONTA 2024 Hyväksytyt elintarvikehuoneistot (laitokset)	Kohteiden lukumäärä	Tarkastukseen käytettävä aika h/kohde	Tarkastustiheyssuositus/kohde/v	Tarkastusten määrä/v	Tarkastukset vuonna 2024	
Liha-ala						
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	3	2–4	1–2	4	4	
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000–100 000 kg/v	0	2–4	1			
Kokoluokka 3, tuotanto 100 000–1 milj. kg/v	0					
Kala-ala						
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	0	3–4	0	0		
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000–100 000 kg/v	2	3–4	2	4	3	
Kokoluokka 3, tuotanto 100 000–1 milj. kg/v	0					
Maitoala						
Kokoluokka 2, vastaanotetun raakamaidon määrä <5 000 000 kg/v tai tuotanto <100 000 kg/v	1	3–4	2	2	1	
Muna-ala						
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	0					
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000–10 milj. kg/v	0					
YHTEENSÄ	6			10	8	

SUUNNITELMALLINEN VALVONTA Ilmoitetut (rekisteröidyt) elintarvikehuoneistot	Kohteiden lukumäärä	Tarkastukseen käytettävä aika h/kohde	Tarkastustiheyssuositus/kohde/v	Tarkastukset 2024	
				suunniteltu	toteutuneet
Vilja- ja kasvisala					
Myllytoiminta	0				
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia	2	3–4	0,5–1	2	2
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia	0	3–4	0,35–1		
Muiden viljatuotteiden valmistus	0				
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	3	3–4	0,5–2	1	1
Pakkaamatoiminta ja kauppakunnostus	2	2–4	0,35–0,5	0	0
Muiden elintarvikkeiden valmistus					
Yhdistelmätuotteiden valmistus	2	3–4	0,5	1	0
Makeisten valmistus	1	3	0,5	1	0
Juomien valmistus	0				
Muu valmistus	0		0,5		
Elintarvikkeiden myynti					
Elintarvikkeiden tukkumyynti	0				
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	49*	2–4	0,35–2	18	16
Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläimistä saatavat elintarvikkeet	0				
Vähäriskinen toiminta elintarvikehuoneistossa					
Lihan käsittely	33	2–3	0,5	17	1
Vienti ja tuonti					
Elintarvikkeiden maastavienti	0				
Elintarvikkeiden maahantuonti	0				
Elintarvikkeiden tarjoilu					
Ravintolatoiminta	44	3–4	0,35–1	22	27
Grilli- ja pikaruokatoiminta	1	2–3	0,5	1	1
Kahvilatoiminta	23*	2–3	0,35–0,5	6	6
Pubitoiminta	3		0	0	0
Suurtalous, laitoskeittiötoiminta	10	3–4	0,35–1	5	6
Suurtalous, keskuskeittiötoiminta	7	3–4	0,5–1	7	8
Suurtalous, tarjoilukeittiötoiminta	16	1–2	0,35	12	9
Pitopalvelu*	1		1	0	0
Elintarvikkeiden kuljetukset					
Elintarvikkeiden kuljetus	0				
Elintarvikkeiden pakastekuljetus	0				
Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä	0				
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	0				

Elintarvikkeiden varastointi, pakastaminen ja pakkaaminen					
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	0	1–2	0,35		
Muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	1	2–3	0,35	0	0
Elintarvikkeiden pakastaminen	1	3	0,5	1	1
Elintarvikkeiden pakkaaminen	0	3	0,35		
Elintarvikkeiden kontaktimateriaalit	1	3	0,35	1	0
Yhteensä (ilmoitetut)	200			95	78
YHTEENSÄ (ilmoitetut ja hyväksytyt)	206			105	86

*kohteiden määrässä 1–2 kpl toimintoja, jotka eivät ole ensisijaisia toimintoja ja tarkastus tehdään saman toimipaikan muun (eli ensisijaisen) toiminnan yhteydessä, otettu huomioon tarkastusmäärässä.

Alkutuotanto (arvio)	kohteiden lkm	tarkastuksiin käytettävä aika h/kohde	Tarkastus- heysuus / kohde/v	Tarkastukset 2024	
				suunniteltu	toteutunut
Maidontuotanto	20	1–3	0,2	4	4
Maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan pakattavaksi lämpökäsittelemättömänä	0	1–3	1		
Maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan tilan omaan elintarvikehuoneistoon myytäväksi raakamaitona tai käytettäväksi raakamaitotuotteiden valmistukseen.	0	1–3	1		
Ternimaidon myynti suoraan kuluttajalle ≤2 500 kg/v**	0	1–3	tuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Raakamaidon myynti suoraan kuluttajalle ≤2 500 kg/v**	1	1–3	0,5/tuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Jäädetyt ternimaidon myynti, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤2 500 kg/v**	0	1–3	maidontuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Eläinten kasvatus lihantuotantoa varten	24		tarvittaessa		
Kalastus < 12 m alus	14		tarvittaessa		
Kalastus ≥ 12 m alus	0		0,3		
Kalastustuotteiden myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v**	9		0,3	0–9	0
Vesiviljely	7	1–3	0,2	3–6	0
Kananmunatuotanto	0	1–2	0,2		
Kananmunien myynti suoraan kuluttajalle ≤20 000 kg/v tai toimittaminen vähittäismyyntiin poikkeusalueella ≤30 000 kg/v**	0	1–3	joka 6. vuosi		
Muiden linnunmunien tuotanto	0	1–3	0,2		
Muiden linnunmunien myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v /toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤5 000 kg/v**	0	1–3	tarvittaessa		
Hunajan tuotanto	4	1–3	tarvittaessa		
Kasvin- ja sienten tuotanto					
Sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaaviljely ja päältä kastelu)	0	1–3	0,3		
Sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto (esim. kasvihuoneviljely)	0	1–3	0,2		
Sellaisenaan syötävien lehtivihannesten avomaan viljely: myynti suoraan kuluttajalle	0	1–3	0,2		

≤50 000 kg/v ja/tai toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤50 000 kg/v **					
Kasvihuoneessa viljely, myynti suoraan kuluttajalle ≤50 000 kg/v ja/tai toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤50 000 kg/v**	1	1–3	tarvittaessa		
Itujen tuotanto	0	1–3	1		
Itujen myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤5 000 kg/v**	0	1–3	0,5		
Muu kasvin- ja siententuotanto (esim. ruoka-peruna, vilja, hedelmät ja juurekset sekä muut kuin sellaisenaan syötävät vihannekset kuten avomaankurkku ja pavut)	2 (?)		tarvittaessa		
Muiden kasveista saatavien alkutuotannon tuotteiden ja sienten myynti suoraan kuluttajalle ≤100 000 kg/v, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤100 000 kg/v	?		tarvittaessa		
Alkutuotanto yhteensä	82			7–19	4

*) kohteiden määrässä yleensä 1–2 kpl toimintoja, jotka eivät ole ensisijaisia toimintoja ja tarkastus tehdään saman toimipaikan muun (eli ensisijaisen) toiminnan yhteydessä, otettu huomioon tarkastusmäärässä.

Vuonna 2024 saapui 26 ilmoitusta elintarvikehuoneistoista, jotka rekisteröitiin. Ilmoituksien käsittelyistä maksettuotot olivat 2750 €. Elintarvikehuoneiston hyväksymishakemuksia ei ollut käsittelyssä vuonna 2024.

Elintarvikelain suunnitelmallisista tarkastuksista (pois lukien alkutuotanto) laaditaan Oiva-raportti. Raportissa on arvioituna hymynaamoin tarkastuksen tulos, kokonaisarvosana muodostuu huonoimman annetun arvosanan perusteella. Arvosanat jaotellaan neljään luokkaan: Oivallinen (A), Hyvä (B), Korjattavaa (C) ja Huono (D). Tarkastuksista 74 % sai Oivallisen arvosanan (A), Hyvän (B) 21 %, Korjattavaa (C) 5 % ja Huonon (D) 0 %.

Elintarvikehuoneistojen (ilmoitetut ja hyväksytyt) suunnitelmallinen valvonta toteutui 82 %. Alkutuotannon tarkastuksia tehtiin 4 kpl.

2.2 NÄYTTEENOTTO- JA TUTKIMUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

NÄYTE	TUTKIMUKSET	NÄYTEMÄÄRÄ suunniteltu/toteutunut
pintapuhtausnäytteet (liha-alan laitos)	Listeria monocytogenes	0–2/0
lihavalmisteet, sellaisenaan syötävät (liha-alan laitos)	Listeria monocytogenes	0–2/0
kalavalmisteet (kala-alan laitos)	Listeria monocytogenes	1/0
pintapuhtausnäytteet (kala-alan laitos)	Listeria monocytogenes	1–2/0
leipäjuusto (maitoalan laitos)	Listeria monocytogenes	1/1
pintapuhtausnäytteet (maitoalan laitos)	Listeria monocytogenes	2/2
	yht.	5–10/3
Lisäksi suunnitelman ulkopuolisia elintarvikenäytteitä tutkittiin		8 kpl
Kaikki yhteensä		11 kpl

Näytteet tutkittiin ScanLab Oy:ssä, Oulussa.

B. 3 TUPAKKALAIN VALVONTA

4.1 VALVONTAKOhteitten tarkastusten toteutuminen

Tupakkalain mukainen kohdetyyppi	Tarkastustiheys /vuosi	Koh-teet lkm	Tarkas-tusten määrä, suunniteltu	Toteutuneet tarkastukset
TUPAKOINTI KIELLOT JA RAJOITUKSET				
Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	0,3	0	0	0
TUPAKKATUOTTEIDEN MYynti, mainonta ja esilläpito				
Myyntilupa-asiat (myös tukkumyymälät, joissa on vähittäismyyntiä)	0,5	25	14	14
Tupakkatuotteiden tukkumyynti	0,5	0	0	0
YHTEENSÄ		25	14	14

4.2 TUPAKKALAIN PAINOPISTEET VALVONTAOHJELMAKAUDELLE

Painopistealueena vuosina 2022–2024 ovat omavalvonnan tukeminen, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö. Tarkastuksilla on tuettu omavalvontaa sekä tehty mm. tuotevalvontaa ja markkinoinnin valvontaa. Yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön kanssa ei ole ollut.

Suunnitelluista tarkastuksista toteutui 100 %.

Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoihin tehtiin 7 tarkastusta (suunniteltu 6 tarkastusta). Myyntipaikkoja oli 12 (tarkastustiheys 0,5/v).

4. KOULUTUS

Koulutuksiin osallistuttiin seuraavasti:

elintarvikevalvonta: 13 koulutuspäivää (3 hlöä)
 terveydensuojelu: 7 koulutuspäivää (3 hlöä)
 tupakkalain valvonta: 3 koulutuspäivää (3 hlöä)

Yhteensä n. 23 koulutuspäivää. Terveystarkastajat osallistuivat koulutuksiin n. 7,7 pv/hlö. Kaikki koulutukset olivat etäkoulutuksia.

Toimijoille annettuja koulutustilaisuuksia oli neljä, joihin osallistui yhteensä 68 henkilöä. Kaikki annetut koulutusta olivat elintarvikevalvonnan koulutuksia.

5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VOIMAVARAT

Valvontaan arvioidaan käytetyn voimavaroja seuraavasti:

Terveydensuojelulain mukainen valvonta	1,35	htv
Elintarvikevalvonta	1,4	htv
Tupakkalain ja lääkelain valvonta	0,1	htv
Johtaminen, koko ympäristöterveydenhuolto	0,5	htv
Yhteensä	3,35	htv

6. VALVONNASTA SAADUT TULOT JA NIIDEN KOHDENTUMINEN

Terveysvalvonnassa saatiin tuloja yhteensä noin 69 753 €, joista elintarvikevalvonnan osuus 30 258 €, terveydensuojeluvalvonnan 30 359 € ja tupakka- ja lääkelain valvonnan 9 136 €. Tulot on kohdennettu terveysvalvontaan.